

1. Temat: Funkcje lasu i praca leśnika.

2. Poziom edukacyjny: szkoła podstawowa klasy IV-VI, 27 uczniów

3. Cele ogólne

- Uświadomienie wpływu lasu na życie każdego z nas.
- Rozumie pracę leśnika jako zawód interdyscyplinarny

Cele operacyjne

- Wymienia podstawowe funkcje lasu
- Poznaje głównego szkodnika owadziego w drzewostanach świerkowych
- Rozpoznaje gatunki drzew iglastych
- Potrafi nazwać przyrządy miernicze używane przez leśniczego
- Posługuje się kompasem

4. Metody

- Metoda podająca: pogadanka jako wstęp i podsumowanie zajęć
- Metoda problemowa: burza mózgów, quiz
- Metoda praktyczna: rozwiązywanie zadań -mierzenie stosu, praca mapą
- Metoda oglądowa- przedstawienie przyrządów wykorzystywanych w pracy leśniczego

5. Formy

- Praca indywidualna
- Praca grupowa

6. Środki dydaktyczne

- Pułapka feromonowa, średnicomierz, taśmy miernicze, chrząszcze kornika drukarza, kora świerkowa z chodnikami owadzimi, drewno z korą, gałązki świerkowe, sosnowe i daglezwowe+ szyszki do rozpoznawania, poroże jelenia i sarny, kompas.

7. Tok zajęć

Przedstawienie się i wprowadzenie. Zajęcia są podzielone na dwa etapy. Pierwszy odbywa się w klasie jako pogadanka i burza mózgów na temat funkcji lasów. W drugim etapie przenosimy się przed szkołę w celu przeprowadzenia turnieju pt.: z pracy leśniczego, czyli leśne sprawności.

Zapoznanie się z grupą poprzez zabawę łamacze lodów. Siadamy w kręgu po otrzymaniu szyszki każdy z uczestników przedstawia się i odpowiada na pytanie co najbardziej lubi w lesie. Następnie przechodzimy do zabawy uszy, nos, czoła. Dzięki tej zabawie uczestnicy rozszyfrują gatunek zwierzęcia, które obejmie patronat nad zajęciami, a także posłuży jako nazwa drużyn: rude wiewiórki i czarne wiewiórki. Leśnik wyjaśnia, że ubarwienie wiewiórek zależy od siedliska w jakim się znajdują, nizinne- rude, górskie- ciemnobrunatne. Wiewiórka jest zwierzęciem pospolicie występującym w naszych lasach. Jest bardzo sympatyczna i lubi się bawić i właśnie dlatego jest naszym patronem. Losowanie łusek szyszek w dwóch kolorach (pokolorowanych sprayem leśnym różowym i zielonym), aby podzielić uczniów na dwie drużyny. Łuski są pozostałością żerowania wiewiórek na szyszkach.

I Etap Funkcje lasu- w klasie,

1. Pogadanka na temat funkcji lasu. Burza mózgów polegająca na zapisywaniu na tablicy podanych przez uczniów funkcji lasu. Następnie edukator grupuje poszczególne funkcje lasu (f. ochronne, f. produkcyjne, f. społeczne) i omawia.

II Etap Praca leśniczego- wyjście w teren.

1. Leśniczy w dobrej kondycji. Obie drużyny robią rozgrzewkę 10 przysiadów i 5 pajacyków. Wyłaniają reprezentanta swojej drużyny (po 1 os). Ponieważ wiewiórki skaczą po drzewach, dyscyplina sportowa będzie polegała na pokonaniu dystansu np. 10 m skacząc obunóż.

Wygrany zdobywa dla swojej drużyny 3 pkt. (cukierki wrzucone do miski)

2. Leśniczy w dobrej kondycji umysłowej, czyli co każdy leśnik wiedzieć powinien (quiz). Ta część polega na udzielaniu odpowiedzi na pytania przygotowane przez edukatora ok 20 pytań za każdą prawidłową odpowiedź, drużyna

dostają 1 pkt. Po otrzymaniu odpowiedzi prawidłowej lub błędnej, edukator rozwija i tłumaczy zjawiska, eksponaty.

Pytania

- Co to jest? Edukator podaje pojemniki z kornikiem drukarzem /Ips typographus/ do rozpoznania.
- Jak nazywa się miejsce gdzie dziki ryją glebę w poszukiwaniu pożywienia?
- Edukator pokazuje średnicomierz, mówi że potoczna nazwa tego przyrządu to klupa. Do czego wykorzystuje ją leśnik w pracy?
- Jak nazywa się okres ruji jelenia?
- Edukator pokazuje pułapkę feromonową typu Thayson oraz feromon i pyta dzieci do czego służy?
- Czy jenot zamieszkuje nasze lasy?
- Proszę dopasować do wycinka drzewa odpowiednią gałązkę i szyszką-zgodnie z gatunkiem.
- Czy lasów w Polsce przybywa czy ubywa?
- Kora z drzewa trocinkowego z chodnikami kornika drukarza. Jak nazywa się masowo występujący szkodnik owadzi w drzewostanach świerkowych?
- Jak nazywa się największa sowa w Europie?
- Poroże jelenia do rozpoznania.
- Jaka jest najczęstsza przyczyna powstawania pożarów?
- Czy ktoś z Was widział harwestera i potrafi wyjaśnić do czego służy?
- Czy w parku narodowym można zbierać grzyby? (nie, wyj. Bory Tucholskie)
- Czy w parku krajobrazowym można zbierać grzyby?
- Poroże sarny do rozpoznania
- Czy wiewiórka jest gatunkiem chronionym?
- Czy salamandra plamista jest płazem czy gadem? (płaz ogoniasty z rodziny salamandrowatych)
- Dlaczego mówi się, że dzięcioł jest lekarzem drzew?
- Jakie owady zapylają rośliny (2 gatunki)

Zajęcia ruchowe na rozgrzewkę: podskoki w górę 10 razy, 10 przysiadów

3. Leśnik matematyk, czyli las w liczbach. Edukator w terenie powinien odnaleźć coś na kształt prostopadłościanu, imitujący stos drewna. Uczestnicy za pomocą taśmy dokonują pomiaru wysokości, długości i szerokości „stosu” podają wynik w metrach przestrzennych, następnie edukator podaje przelicznik i dzieci wyliczają metry sześciennie stosu drewna.

Można zdobyć max. 3 punkty

4. Praca z mapą i kompasem.

Drużyny dostają podkładki z kartką papieru i kompasem. Mają za zadanie naszkicowanie planu sytuacyjnego (mapy). Powinni zaznaczyć kierunek północny oraz odpowiedni przebieg drogi, ścieżki. Wyjaśniam co to jest legenda na mapie i jak ją opracować: tytuł, użyte znaki, nazwa drużyny, rok i miejsce sporządzenia planu.

Można zdobyć max. 3 pkt.

Edukator podlicza punkty i nagradza uściskiem dłoni zwycięską drużynę, wszyscy dostają upominki.

8. Etap podsumowujący

Las jest domem wielu zwierząt, korzystamy z jego dóbr wyrabiając drewno, zbierając grzyby, zioła i owoce. Ponadto las chroni nas od powodzi, produkuje tlen, chroni glebę przed erozją. Jest wspaniałym miejscem wypoczynku. Dlatego dbając o przyrodę dbamy o samych siebie.

Praca leśnika wymaga umiejętności z różnych dziedzin nauki takich jak: matematyka, dendrologia, ornitologia, entomologia, ochrona przyrody oraz wysokiej sprawności fizycznej. Przez szereg lat zdobywa wiedzę przyrodniczą, która pozwala mu lepiej rozumieć zjawiska zachodzące w przyrodzie. Dzięki temu precyzyjnie określa m.in. jaki gatunek drzewa posadzić w danym miejscu, gdzie powiesić budkę lęgową lub które drzewo wyciąć aby nie zachwiać trwałości lasu. Dzięki dzisiejszemu turniejowi poznaliście część trudności z jakimi zmagają się leśnicy na co dzień.

9. Literatura

Gabriela Lis: Konstrukcja scenariusza lekcji, n-lka matematyki ZSŁ i G Nr 7

H. Będkowska: Wycieczka do lasu, Multico Oficyna wydawnicza, Warszawa 2005

H. Będkowska: Poradnik edukacji leśnej, Jak przeprowadzić lekcję w lesie? CILP
Warszawa 2003-2006

K. Rogaliński: Poradnik leśniczego, Wydawnictwo Świat, Warszawa 1991

10. Scenariusz autorski

11. Brak

12. Nadleśnictwo Kamienna Góra

Dorota Stodolak